

BOJEVNİK

Stane Vidmar:

Jasni se . . .

»Jutro« je prineslo vest, da je notranji minister odbil našo pritožbo proti razpustu »Boja«. Ker je »Jutro« gotovo dobro informirano in se nam ta vest potrjuje tudi z druge strani, bo stvar gotovo resnična zlasti, ker je »Slovenec« niti z besedico ne dementira.

Z vseh strani prihajajo ogorčeni dopisi in vprašanja naših tovarišev, da li je to mogoče, kako bomo odgovorili na to, kaj storimo itd.?

Tovariši! Za nas je bilo od vsega početka jasno, da ne bomo Bog ve kako pri srečnem nobenemu poklicnemu politiku stare miselnosti, ker je bila naša pot prejasna in čista, preravna in prestrma.

Vedeli smo, da bodo šli stari politiki vedno le po izhujenih starih potih, vedeli smo, da se gosпода ni in ne bo nič naučila, da je šla gluha in slepa mimo ljudstva, da ga ne vidi in ne sliši in tudi ne razume. Zlasti ne razumejo gospodje vseh branž dejstva, da se je v zadnjih letih trpljenja v našem ljudstvu mnogokaj spremenilo in premaknilo, ne razumejo, da ni več ponižnih backov in poslušnih ovčic, ki bi molče poslušale povelja in jih slepo izpolnjevale. Narod je preživel čase, ko je trpljenje doseglo vrhunec, in tedaj ni bilo nikjer vseh teh . . . da bi vodili narod iz stiske in muke. Bili pa so takrat z njimi skromni in pošteni bojevniki, ki so čutili vso bridkost narodovega trpljenja, ki so v svetem idealizmu šli v boj, pogumno in požrtvovalno, za pravice in svobodo svojega naroda, ki so dvigali obupane in tolažili nesrečne, bojevniki, ki so prinašali vero v boljšo bodočnost in zmago pravice in poštenja.

Kakšno ogromno delo so izvršili bojevniki, kakšne so bile žrtve in s kakšnim idealizmom se je delalo, to vedo ogromne množice našega ljudstva, ki ne bodo nikdar pozabile te dobe prerojenja. Zato ljudstvo danes ne razume tega, kar sklepajo . . . ne razume njih strahu, ko vprašujejo nas, kaj prav zaprav hočemo, kaj smo pričakovali, kaj zahtevamo za se itd.?

Kajti to — vprašanje čujemo vedno iz ust takih, ki mislijo, da so vodniki ali vsaj poklicani kot vodniki. Gospoda bodite pomirjeni! Ničesar ne želimo, ničesar ne pričakujemo za se, ker nam ni prav nič treba vsega tega, po čemur hrepenite in za kar trepetate. Hočemo in zahtevamo pa, da neha enkrat za vselej igra z ljudstvom, hočemo, da narod sam odloča o vseh važnih stvareh, hočemo, da se vrnejo narodu vse državljanske svoboščine in pravice, hočemo, da se vodi vse javno delovanje tako, kakor zahtevajo to interesi naroda, ne pa interesi kake stranke ali skupine v stranki, hočemo, da se odstranijo zagrizenci, ki onemogočujejo združenje vseh pozitivnih sil naroda v enotno fronto, ki bo znala in mogla zastopati interese Slovencev v državi.

Samo tako bomo tudi resnično lahko sodelovali na preureditvi in dokončni rešitvi težkih notranjepolitičnih vprašanj, ne pa da služimo Slovenci razcep-ljeni, le za izigravanje in onemogočanje resnih rešitev, le za igrško spretnih in močnih političnih taktikov v svojo nesrečo in nesrečo države.

Hočemo torej, da nehalo te pogubne igre in spletke, da neha ta neresna strankarska igra, hočemo, da se zave ves narod glavnih in temeljnih političnih nalog Slovencev in da do rešitve glavnih vprašanj ne razbijamo narodnih sil. Hočemo, da vsakdo, ki nastopa v imenu Slovencev nepopustljivo in neustrašeno dela za rešitev teh vprašanj, da so vsi, ki nastopajo v imenu slovenskega naroda edini in složni vsaj v teh življenjskih vprašanjih, ne pa, da iz

Političen položaj po širnem svetu. . .

Z italijansko-abetesinskim sporom se je baval prve dni avgusta svet Društva narodov. Sprejeta je bila resolucija, s katero se je rešitev spora preložila na prve dni septembra, ko se bo zopet sestali imenovani svet.

Z resolucijo se vojna nevarnost med Italijo in Abesinijo seve ni odstranila. Obe stranki se še naprej mrzlično obo-rožujeta. Italija ima baje zbranih v Afriki že okoli pol milijona vojakov. V Abesiniji pa tudi ne drže križem rok.

Zanimivo je, da je ženevska resolucija vzbudila ostre kritike skoraj vsega evropskega časopisja. Brez dvoma je, da je Italija zmagala v Ženevi s svojimi zahtevami, od katerih je bila glavna, da bodo skušale urediti afriško vprašanje Italija, Francija in Anglija, toda brez — Abesinije.

Konferenca teh treh velesil, ki imajo kolonije v Afriki, bo v kratkem sklicana. Anglija, ki se še ni zedinila z Italijo, kako naj bi si razdelili abesinske pokrajine, bo po najnovejših poročilih zahtevala »neodvisnost« Abesinije, zato pa naj bi dala Abesinija Italiji kar največje »zadoščenje«.

Gre tedaj za eno izmed tistih diplomatskih bitk, ki jih poznamo že iz predvojnih časov in ki so nam nad vse zoprne.

V znamenju nemirov

V Parizu kakor tudi v drugih francoskih mestih je prišlo do velikih protestnih zborovanj proti vladnim uredbam o znižanju plač. Laval hoče prevaliti ogromen deset milijardni deficit državnega proračuna na ramena delovnega ljudstva, ki je že itak dovolj obubožano, in je zato razumljiv odpor delovnih množic. Ponekod so bili tudi veliki izgredi. V Parizu so n. pr. razvili rdečo zastavo in jo nosili v sprevedu po mestu. Demonstranti in policija so se spoprijeli in je bilo na obeh straneh mnogo žrtev.

Pravcata revolucija je izbruhnila na grškem otoku Kreti. Razvila se je iz stavke beraško plačanega viničarskega delavstva. Stavkujočim so se postavili na čelo pristaši na smrt obsojenega bivšega grškega ministrskega predsednika Venizelosa. Okoli 4000 dobro oboroženih viničarjev je navalilo na Kandijo in so opustošili vsa vladna poslopja. Vlada je bila prisiljena progla-

strankarski obzirov in koristi popušča-jo in odjenjujejo v stvareh, kjer nam eksistenčno vprašanje prepoveduje vsako popuščanje. Mi smo doslej doživljali žalostne, prežalostne trenutke, ko so naši politiki zatajili in prezrli vse naše temeljne potrebe in zahteve in se slepo udinjali vsakokratnemu režimu, samo, da ostanejo na oblasti, ki pa v resnici ni sploh oblast. Kajti moč in resnično oblast lahko daje samo narod, moč izvira le iz zavesti trdne opore in zasidranosti v narodu in le taka moč daje samozavest, daje pogum za izvedbo velikih stvari, daje pa tudi nezlomno voljo odpora in boja do končne zmage.

Toda doslej smo vedno pogrešali te resnične moči, ker se je radi komodnosti rajše delalo po starih metodah, brez sodelovanja ljudstva.

Ljudstvo je bilo kakor v velikem gledališču in strmelo v zastor, za katerim so igralci-politiki pripravljali predstavo. Pri vsaki sliki se je dvignil zastor in strmečemu ljudstvu je igralec razodel nove resnice, nove smernice, nove načrte in nove programe. Nato pa je zastor zopet zdrčal navzdol in pripravljala se je nova predstava, izmenjali so se novi kostumi, šminka je izpremenila oblike in izraze, da se je strmeče ljudstvo upravičeno divilo in čudilo veliki umetnosti pretvarjanja in izpreminjanja. Glavni del predstave

siti preki sod in je upor zadušila z veliko težavo.

V Nemčiji ima Hitlerjev režim toliko nasprotnikov, da je že za najmanjši politični prestopok določena — smrtna kazen. Zadnje dni je bil n. pr. obsojen na smrt urednik »Börsen Zeitung« Schwertreger, češ da je izdal dopisniku nekega tujega lista zaupne dekrete propagandnega ministra dr. Goebelsa.

In doma . . .

Po sprejetju proračunskih dvanajstin je odšla narodna skupščina na počitnice. Medem »dozorevajo« vladni načrti. Izmed njih je trenutno najvažnejši načrt o ureditvi kmetijskih dolgov, ker preneha sedanja uredba s 1. septembrom t. l.

Kmetijski minister dr. Stanković je izjavil, da bo vlada rešila to vprašanje definitivno. Z načrtom da se bo v kratkem baval ministrski svet. Mnoge gospodarske institucije so že izrazile svoje mnenje. Splitska trgovska in obrtna zbornica je za to, da bi kak državni zavod, morda Privilegirana agrarna banka prevzela vse kmetijske dolgove in izdala upnikom obveznice, izplačljive v 30-tih letih. Obveznice naj bi se obrestovale po 4%. Baje bi bila ta rešitev najbolj posrečena.

Pretekle dni je izdal finančni minister podrobna navodila k sestavi predlogov za državni proračun za l. 1936/37. Kot se je že vsa leta naglašala najstrožja štednja, tako se tudi sedaj. Pri državi, banovinah in občinah se morajo znižati osebni izdatki za 10 %, materialni pa za 20 %.

Bomo videli . . .

Polovična vožnja na Brezje dovoljena

Polovična vožnja na Brezje je dovoljena z odlokom prometnega ministra z dne 12. avgusta št. 15662 z veljavnostjo od 12. do 19. avgusta.

Vozni listek je treba kupiti cel obnemem z legitimacijo obrazec K 13, ki se dobi na vsaki postaji. Vozni listek velja za povratek obenem s potrdilom odbora za postavitev spomenika pokojnemu Fr. Bonaču.

pa je ostal ljudstvu neviden, kajti tja za kulise ono ni moglo nikdar videti, ni videlo skritih režiserjev, ne tistih, ki delajo za kulisami luč in temo, grom in blisk, ni videlo vseh teh pripomočkov, ki pričarajo na oder junaške, zlate in plemenite viteze. Na odru, v svitu raznobarnih reflektorjev in v okviru lepih kulis ni bilo videti, da so vsa tista kraljevsko lepa oblačila, stare umazane cunjke, da so tisti zali, rožnati vitezi pod šminko in lasuljo, stari, utrjeni in slabi igralci in da so vse te lepe in plemenite besede igralčeve-mu sreč popolnoma tuje in nimajo z njim nič skupnega. Vse to je ostalo skrito, vse to je bilo spretno prikrito. — Toda ljudstvo gre naprej, hoče videti in vedeti več in več, hoče pogledati tudi za kulise in odkriti skrivnosti, ki se skrivajo za njimi. Prihajajo novi časi, ko ljudstvo odklanja na politični pozornici kulise in umetnost vlasuljarjev, dekoraterjev, lampistov itd., prihaja čas, ko hoče ljudstvo, da nastopijo na pozornici resnični vitezi, čisti, mladi in resnično močni, resnično plemeniti. Ljudstvo hoče, da govorijo junaki, kar resnično mislijo in čutijo, ono odklanja prazne deklamatorje in tolmače tujih idej in misli. Ljudstvo podira kulise in stari igralci se zbe-gano skrivajo za ostanki, kajti na pozornici jih ljudstvo ne bi pozdravilo posebno prijazno.

Vsi na Brezje!

Kakor že toliko let, se bodo tudi letos zbrali slovenski bojevniki k spominski svečanosti na Brezjah. Vsa prejšnja leta smo imeli ob tej priliki tudi svoj veliki Tabor, le lani nam je modrost prejšnjega režima tabor prepovedala.

Tudi letošnja svečanost bo našla v sreih bojevnikov dosti grenkih občutkov, dosti nejevolje in skaljenega veselja. Tudi letos bo naše spominsko slavlje tiho, brez tabora, kajti razpust naše organizacije je po zanesljivih informacijah potrjen od notranjega ministrstva, čeprav smo upravičeno pričakovali baš sedaj čisto drugačno rešitev.

Toda vse to nas bojevnikov ne moti. Ne moti nas niti to, da se je skušalo porabiti našo spominsko svečanost za čisto druge namene, ne motijo nas ne slepota tistih, ki nalog in idej »Boja« nečejo razumeti, ne moti nas kratkovidnost, s katero jadrajo v nevarne vode, ne moti nas črna nehvaležnost in pozabljivost. Mi gremo naprej brez ozira na ovire. Ideje živijo, živijo danes močnejše kot kedaj poprej in nobena sila teh idej ne more več udušiti.

Če torej letos, ko smo najbolj opravičeno pričakovali vstajenja našega »Boja«, na Brezjah ne bo javnega Tabora, na katerem bi se spominjali velikega dela in velikih nalog našega pokreta in povedali, kaj teži in boli našo narodno dušo, če torej ne bomo mogli spregovoriti in dati duška svojim občutkom, bomo zborovali molče, iz očesa v oko, iz srca v srce pa bodo leteli plamteči protesti in svečane obljube zvestobe bojevnikiškim načelom in programu. Molčali bomo — in se razumeli. Če nas bodo razumeli tisti, ki bi nas prvi morali razumeti, to bomo pa šele videli. Brez ozira na vse to se zberimo 15. avgusta na Brezjah, kjer bomo ob spominu na tovariše, ki so odšli v večnost, obnovili svoje spomine, obnovili pa tudi svojo prisego, da ostanemo zvesti slovenski stvari do zadnjega diha. da ne odnehamo, dokler ne bo zadaja slovenska vas združena z nami v mejah Jugoslavije, katero hočemo pomagati urediti tako, da bomo vsi njeni državljani srečni in zadovoljni v svobodi, enakopravnosti in pravičnosti, ki so tudi temelji gospodarskega procvita in blagostanja.

Pridite tovariši bojevniki, pridite in poveččajte svoj praznik z veliko ude-

Kaj hočete? Nov čas, nova doba vstaja, pa zahteva novih ljudi, ki ne tiče v starih kostumih in niso na debelo našminkani z vsemi mogočimi barvami. Ljudstvo je sito komedije, hoče se mu resnice, hoče dejanj, hoče mož, hoče doslednosti in načelnosti, hoče borbe in dela.

In evo tovariši, kaj bomo storili, kaj moramo in morate storiti! Kakor doslej budite narod, ga opominjajte na to kar smo na naših zborovanjih vedno povdarjali, naj ne bo nikomur več slepo udan, nikomur več bacek in ovčica. Vse mora premisliti z lastnimi možgani, vse sam neodvisno presoditi in se šele potem odločiti. Kdor sklepa in odloča brez njegovega pristanka, naj išče opore pri tistih, s katerimi je pred sklepom razpravljajal. Ljudstvo naj pa načeloma odklanja vse, kar se je ali bo storilo brez predhodnega pristanka naroda. In od vsakogar, ki prihaja kot voditelj ali general, naj zahteva najprej legitimacijo, in naj se prepriča, če je to legitimacijo izdalo ljudstvo ali morda le kak štab ali klika.

To tovariši, naj bo naše delo tudi sedaj, kajti če bo ljudstvo samo odločalo, bo odločitev gotovo dobra in zdrava, ter bo ustrezala vsem interesom našega naroda in s tem tudi interesu države. Seveda pa, le resničnim narodnim in državnim interesom. In samo za te se borimo in le za te nam je.

ležbo, moško odločnostjo in bojevniško zvestobo!

Spored svečanosti:

Ob pol 9. skušnja zbranih pevcev v samostanski dvorani.

Ob 9. sv. maša zadušnica za padle tovariše, in za pok. Frana Bonača.

Cerkveni govor tov. voj. kurata Kogej-a.

Requiem.
Pevski zbor zapoje: Oj Doberdob in

Kaj se sliši na zborovanjih na našem jugu

V Sloveniji po petomajskih volitvah nismo imeli nobenih večjih zborovanj. Zato pa jih toliko bolj vneto prirejajo na jugu. Kot kronisti prinašamo kratke izvlečke iz govorov, ker je iz njih mnogo bolj razviden trenutni politični položaj kakor pa iz dolgih poročil v našem dnevnem tisku, ki so vsa prikrojena po skupinah, v katerih rokah je ta tisk.

V Virgin mostu

Največje zborovanje je bilo v Virgin mostu, na katerem so govorili pristaši SD koalicije. Zbralo se je okoli 15.000 Srbov in Hrvatov in je zborovanje poteklo v soglasni želji po bratski slogi in popolni svobodi, a proti nasilnim režimom.

Poslanec dr. Rade Pribičević je omenjal, kako sta l. 1927. ustvarila Stjepan Radič in Svetozar Pribičević veliko kmetско demokratsko koalicijo, ki je pri petomajskih volitvah premagala Jevtičev diktatorski režim. Nililstvo liste je ponudil dr. Mačku za celo državo značajni Ljuba Davidović in za to listo so glasovali Hrvati in Srbi in s svojimi složnimi glasovi zrušili Jevtičev režim nezakonitosti. Od sloge zavisi tudi blagostanje naše države, a pravo blagostanje bo nastalo šele tedaj, če se bosta naša trgovina in državno gospodarstvo vodila v korist kmetijskih pridelkov, a ne industrije, ker smo mi z 90% kmetска država, pa je treba, da se tudi vodi kmetска politika.

Poslanec Sava Kosanović je rekel med drugim: Težko državi, v kateri stoje bajoneti za vsakim državljanom. Mi smo izjavljali, da je ljudstvo gospodar v državi in nič drugega, pa so nas zaradi tega preganjali kot protidržavne. A proti državi so tisti, ki so za batine in puškina kopita. Kadar ljudstvo vlada, je vse dobro in država napreduje, a kadar se vlada brez ljudstva, gorje državi! Govoreč o enodušnosti Hrvatov in Srbov pri volitvah, je rekel, kako je v ljudstvu nastal pregovor: Glasovali bomo za Mačka, da ne bo pljačke«, ker so oni, ki so 7 let bili na vladi, pljačkali in varali ljudstvo. Končno je pozdravil stare vodje kmetско-demokratske koalicije dr. Mačka

ki so jima številni zborovalci z velikim navdušenjem vzklikali.

V Prijedoru

V Prijedoru v Bosni je bilo prav tako veliko zborovanje, ki mu je prisostvovalo veliko število srbskih, hrvaških in muslimanskih kmetov. Poslanec dr. Branko Čubrilović je ostro napadel prejšnje režime, ki so ljudstvu odvzeli vso svobodo, a mu naložili toliko tovarov, da so danes kmetje v največji stiski. Če bi Srškić, Marinković, Uzunović in Jevtić ljubili našo zemljo, ne bi pritirali ljudstva do beraške palice.

Za njim je govoril kmet Dušan Branković, ki je dejal: »Mi smo propadli zaradi tega, ker so vladali nepošteni ljudje. Celih 500 let ni imel poprej kmet toliko skrbi, kolkor zadnja leta.« Govoreč o glasovih z zagrebških svečanosti o priliki rojstnega dne dr. Mačka je rekel: »Vedite, bratje, da nemirov niso povzročili hrvatski kmetje in njihov vodja dr. Maček, temveč pokvarjena gospoda, ki hoče, da se složni bratje zopet spremo med seboj.« In potem je končal: »Srbsko-hrvaško vprašanje ne bodo rešili gospodje kapitalisti, temveč samo kmetje, Srbi in Hrvati.

V Mitrovici

Mitrovici je bilo veliko zborovanje zemljoradnikov, na katerega so prihili v glavnem srbski kmetje iz okoli-

žalostinko.

Po cerkveni svečanosti je v samostanski dvorani širši sestanek »Odbora za postavitev spomenika pokojnemu kuratu Franu Bonaču, na katerega so vabljeni vsi predsedniki razpuščenih bojevniških skupin in vsi bivši vojni kurati.

Po seji pa tovariški sestanki v tamonjih dvoranaх, pri obedu.

Vsi pravi bojevniki 15. avgusta na Brezje!

ških vasi in iz vasi preko Save, iz Srbije. Zbralo se je nad 4000 kmetov. Prvi je govoril Miloš Moskovljević, ki je rekel, da se kmečko vprašanje ne da rešiti brez hrvaškega vprašanja in da je zato treba podpreti vse tiste, ki zahtevajo, da se zadovolji interesom Hrvatov. Drugi govornik narodni guslar Jevto Lončarević, je rekel: »Gospoda je proti kmečkemu pokretu in proti dr. Mačku. Če bi dr. Maček vodil kakšno aristokratsko društvo, bi bili vsi zadovoljni z njegovim delom, toda dr. Maček vodi kmete in delavce.«

Potem je govoril dr. Dragoljub Jovanović, poslanec iz Pirota in eden izmed vodij srbskih zemljoradnikov. Med drugim je rekel: »Za časa Turkov so govorili, da je bilo zlo. Vi ste takrat od 10 snopov dajali agi samo enega, a danes od deset dajete devet. 15 let polnite vi sod, a ga ne morete napolniti. Sedaj ste videli, da ta državni sod nima dna. Neki kanali odvajajo vodo ven. Govoreč o Jevtičevem režimu je rekel: »Jevtić ni smel oditi v Ženevo, ker je proglasil 3 milijone ljudi s pravico glasovanja, da so za Janko-pusto, pa bi ga v Ženevi počakal Tibor Ekhart z njegovim lastnim plakatom o Janka-pusti in bi mu rekel: »Ali je tale tvoj plakat resničen? Ker če je resničen, potem ni Jugoslavije. «Potem je še rekel, kako so mu v Žiči, v Srbiji, govorili: »Ako smo mi Hrvate osvobodili od Mažarov, je sedaj treba, da nas Hrvati osvobodijo.

Dr. Jovanović je prešel na dr. Mačka, ki mu je največji moralni kapital Jugoslavije. »Nam so« — je dejal — »predbacivali dr. Mačka in nam niso verovali, ko smo trdili, da je dr. Maček veliko ime v Srbiji, mogoče prav tako veliko kot na Hrvatskem. In kadar je stvar taka, potem vendar ne preti nevarnost državi. Treba je vedeti, da ni Jugoslavije brez Hrvatov, ker je vsak tretji človek v državi Hrvat. Treba je vedeti, da ni kmečke države brez velikega hrvatskega kmečkega pokreta in velikega srbskega kmečkega pokreta.« In potem je dodal tole sličico: »Kadar je svatba, čakajo svatje, dokler ne javijo iz hiše mladih, da so svatje pripravljeni. Dr. Maček mi je rekel pred volitvami: »Mi Hrvati smo pripravljeni za svate, ali pa so tudi Srbi?« Zato je takole zaključil: »Mi Srbi moramo ustvariti tak kmečki pokret, kakor ga imajo tudi Hrvati, pa bomo potem pripravljeni za svate.«

Svoj govor, ki je bil pozdravljen z vzkliki govorniku in dr. Mačku je končal z besedami: »Naše ljudstvo se nikogar ne boji in ono bo glasovalo svobodno. Težko tistemu, ki se z ljudstvom igra, kadar ljudstvo izgubi strah.«

V Sibirju

V Sibirju pri Sl. Brodu se je zbralo okoli 10.000 ljudi. Glavni govornik je bil dr. Filip Markotić, bivši kandidat na listi dr. Mačka in član bivše HSS. Tudi ta je obsojal prejšnje diktatorske režime, ki so povzročili korupcijo in pljačko. Pljačka je dosegla vrhunec pod Uzunovićem, a diktatura pod Jevtićem, ki jo je zbila pri volitvah združena opozicija. »Napram novi vladi morajo biti Hrvati v položaju čakanja, dokler se ne vidi, kako bo začela reševati hrvaško vprašanje.

Tabor hmeljarjev v Žalcu

Kakor vsako leto, je bil tudi letos 4. t. m. tradicionalni tabor hmeljarjev, da se dogovore, kako se jim je ravnati v hmeljski sezi in koliko bodo plače-

vali obiralcem za obiranje hmelja. Glede plačila delavcem je bil sporazum zelo lahek. Za 1 škaф obranega hmelja se plača z celodnevno hrano 1.50 Din, brez hrane 2 Din. Razburjenje je pa nastalo, ko je tajnik Hmeljarskega društva sporočil, da je bila društvu prošnja za polovično vožnjo obiralcem tudi letos odbita, čeprav je društvo interveniralo pri pristojnem ministrstvu v Belgradu. Dovoljena je pa bila na prošnjo Hmeljarske prodajne zadruge v Celju in na intervencijo notr. min. g. dr. Korošca. Odbor zadruge bo sedaj na svoji seji določil, ali se naj ta ugodnost dovoli tudi ostalim hmeljarjem - nečlanom. Želeti bi bilo, da velja ta ugodnost za vse hmeljarje, oz. njih obiralce, ker pride ta v prvi vrsti le v prid delavcem in obiralcem, iz naših najrevnejših krajev.

Žal je pa bilo na tej skupščini zelo malo govora, kako se bo naš hmeljar zaščitil, da ga zopet brezvestni kupci ne oškodujejo za težke milijone kot lansko leto, ko je Savinjska dolina utrpela za 30—40 milijonov Din škode.

V tem oziru bi se dalo gotovo nekaj ukreniti ker še vedno obstoji za takšne slučaje oteruški zakon iz leta 1914 § 4. zelo na mestu bi bilo, ako odločilni činitelji ta zakon dobro preštudirajo in ga uporabijo proti brezvestnim kupcem in prekupcem, da ne bo naš hmeljar izročen na milost in nemilost nekaternikov.

Prav tako je potrebno, da se za hmeljsko sezijo uredi tudi denarni promet, posebno s tujimi državami. Mnogo je že bilo zadevnih intervencij, toda s kaj malim uspehom, ali pa je prišla rešitev, ko je bilo že prepozno. Zato si naši hmeljarji upravičeno žele, da bi se vse takšne zadeve reševale pri nas v Sloveniji in ne v Belgradu, kjer nimajo ne vpogleda in ne razumevanja za naše slovensko hmeljarstvo. Upamo, da bomo to v doglednem času tudi dosegli.

Kakor smo naknadno zvedeli, je Celjska prodajna zadruga sklenila, da dobijo legitimacije za polovično vožnjo samo njeni člani, oz. tisti, ki se bodo včlanili. Čudimo se temu sklepu, ker je ravno glasilo te prodajne zadruge »Slovenski hmeljar« o priliki pisal, da ni nobena prisiljena stvar dobra, najmanj pa, da se nekoga prisili, da vstopi v prodajno zadrugo. Želimo pojasnila, ali je notranji minister dr. Korošec zato preskrbel polovično vožnjo prodajni zadrugi, da si bo ona sedaj pridobivala člane, ali zato, da se pomaga našemu najbednejšemu ljudstvu, ki obira hmelj v Savinjski dolini in ki pride k nam večinoma iz šmarskega in krškega sreza?

Naškički lipicanci

... Ena taka rak-rana na našem narodnem telesu je tkz. naškički proces, o katerem se sedaj razpravlja pred sodiščem v Osijeku. To je samo ena rana izmed mnogih, ki jih še niso začeli soditi, ali nam v polni svetlobi kaže način, kako se brezvestno pije narodna moč in zdrava narodna kri.

V naškičkem procesu se govori, kako so sekali naše šume. Tu se ne govori o naročju drv zaradi katerih kmet joka pred logarjem, ker postaja tat za kg soli in škatlico vžigalic. Govori se o šumah, starih več stoletij, prostranih na kilometre in kilometre, ki dajejo lesa na vagone in vagone.

Najprej je potreben zakon, da se šume smejo posekati. Zato se z zlatom išče tiste, ki delajo zakone. Delijo se milijoni. O enem ministru trdijo, da je dvignil 15 milijonov Din, a za nagrado je še zahteval par belih arabskih konj »lipicancev«, da se malo popelje. O drugem ministru pravijo, da je dobil za posredovanje okoli 8 milijonov, tretji 3, četrti 2, peti 1 itd. vse do malih železniških uradnikov in nameščencev, ki so dobivali po 600 Din. Te je vsemogočni generalni direktor Sohr imenoval »jadnike«, spominjajoč se, kako je sam začel, dokler se ni povzpel do par sto tisoč Din mesečne plače ...

Presenečeni seljaki, ki nimajo dinarja vedo sedaj, kako so delili milijonske nagrade in stotine tisoč za enomesečno plačo na račun našega narodnega premoženja. Pomanjkanje svobode tiska je še bolj branilo lopove. Danes

se polahko odkriva, kako so politični prvaki prejemali podkupnine, kako so podkupljevali ministre, državne uradnike, logarje, izvedence. Firma je povsod imela svoje ljudi in povsod je mazala vozove, da ne škripljeje. Ako niso delali, je delala konkurenca, ker jih je še na stotine, ki niso še obtoženi. Do biček je šel preko meje, celo davka niso plačali državi.

Na stotine ljudi sedaj odgovarja pred sodiščem v Osijeku in vsi se boje, da bodo najviše kaznovani oni mali tatovi, siromaki in »jadniki«, kakor je rekel gospod generalni direktor.

»Narodno kolo«

Zvišajte plače!

Mnenja smo, da se mora vsi truditi, da sedanjo gospodarsko krizo vsaj omili, če je že ne more popolnoma odpraviti. Če se nameravajo z novim uradniškim zakonom znižati že itak dovolj majhne uradniške plače, je to z narodno-gospodarskega stališča čisto zgrešeno! Bistvo boja proti gospodarski krizi ni namreč v zmanjševanju plač, temveč v njihovem zviševanju!

Mislili smo, da bo to gospodarsko načelo prišlo do izraza povsod tam, kjer ima svoj vpliv. Tako smo n. pr. pričakovali, da se bodo dela iz državnih kreditov ne le zgolj razpisovala, temveč da se bodo ob tej priliki tudi zahtevali primerni delovni pogoji in delovne mezde, če naj imajo javna dela še kak drug pomen kot le ta, da se nekaj dela. Toda kako zelo smo se zmotili! Dela so se oddala navadno najnižjemu ponudniku, temu pa je ostalo pripuščeno, da je po svoje uredil z delavci.

In kako je uredil? Da zasluži ko-maj za golo življenje! Da, časih niti za prehrano ne, kaj šele za stanovanje in za vzdrževanje svoje družine. Da bi si prihranili kaj za zimo, na to še misliti ni! Od delavcev s takim zaslužkom nimajo nič ne kmet ne obrtnik in ne trgovec. Kot bi ne bilo teh konsumentov!

Zato zahtevamo: pri oddaji javnih del se imajo določiti delovni pogoji in primerne minimalne mezde! Tudi naj se preneha z dosedanja prakso, da se sme plačevati delavcem, plačanim iz bednostnega fonda, največ po 20 Din na dan!

Le če bodo naši konsumenti imeli primerno visoke plače, se bo zboljšal gospodarski položaj v državi! Potem šele bodo javna dela tudi koristila splošnosti!

Nemštvo v Jugoslaviji

V Novem Sadu se je vršil pred dnevi kongres nemštva v Jugoslaviji. Kongres je bil silno pester; godbe, petje, mladina in sploh vse, kar leze in gre nemški v Jugoslaviji, je prišlo. Seveda ob navzočnosti naših ... ki so napram Nemcem vedno strašansko vljudne. Vsi naravnost tekmujejo, kdo bo bolj zadovoljil Nemce, ki jih je neznatna peščica proti štirinajstim milijonom našega življa. Veliko bolj zdravo bi bilo, da bi naše nekoliko pregledale njihovo delovanje, posebno še pri nas na Štajerskem, kjer se različni Stanitschi, Goritschniggi, Jeschovnickgi še zlasti navdušujejo. Naši oddelki za zaščito države imajo pred seboj hvaležen posel. Treba bo vpe-ljati tudi pri tehlen narodnih manjšinah kontingente. Kolikor Nemci nam, toliko mi Nemcem! Ne domišljujmo si, da nam naša lojalnost kaj koristi, nasprotno, znak je slabosti. Vsaj malo sezimo po njihovih metodah in napravimo kakor oni, pa bo vse v redu. Seveda pa se je treba prej še pre-pričati, kdo je pravi Nemec, ker spakedra-ne nemške rase tudi mi nismo! Tristo let nazaj mora dokazati vsak, da je res čiste rase! Sramotnemu pačenju naših lepih slovenskih imen pa naj bo konec enkrat za vselej! Le če bomo bolj rigorozni kakor Nemci sami, šele takrat si bomo pridobili ugled pri njih, ker danes nas imajo za ne-umne, ne pa lojalne!

Iz uredništva in upravnistva

Uredništvo in upravnistvo »Bojevnika« se je preselilo iz dosedanjih prostorov v Kolodvorski ulici v Vidmarjevo hišo Pred škofijo, II. nadstropje.

Naročnikom in prijateljem našega lista sporočamo, da stavka drafičnega delavstva še vedno traja in da list zaradi tega ni mogel redno in v običajnem obsegu iziti.